

Határozatok Tára

C–181/16. sz. ügy

**Sadikou Gnandi
kontra
État belge**

(a Conseil d'État [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115/EK irányelv – A 3. cikk 2. pontja – A »jogellenes tartózkodás« fogalma – 6. cikk – Kiutasítási határozat meghozatala a nemzetközi védelem iránti kérelem eljáró hatóság általi elutasításával szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 18. cikk, a 19. cikk (2) bekezdése és 47. cikk – A visszaküldés tilalmának elve – Hatékony jogorvoslathoz való jog – Valamely tagállam területén maradás engedélyezése”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (nagytanács), 2018. június 19.

1. *Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – A Bírósághoz fordulás – A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita szükségessége*

(EUMSZ 267. cikk)

2. *Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – A Bíróság hatásköre – A nemzeti jog értelmezése – Kizártság*

(EUMSZ 267. cikk)

3. *Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115 irányelv – Személyi hatály – Nemzetközi védelmet kérelmező személy, akinek a kérelmét első fokon elutasították – Belfoglaltság – A tagállam területén maradás engedélyezése az ezen elutasítással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálásáig – Hatás hiánya*

(2008/115 európai parlamenti és tanácsi irányelv, (9) preambulumbekkezdés, 6. cikk, (4) és (6) bekezdés; 2005/85 tanácsi határozat, 7. cikk, (1) bekezdés és 39. cikk, (3) bekezdés, a) pont)

4. *Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115 irányelv – Kiutasítási vagy kitoloncolási határozattal szembeni jogorvoslat – A hatékony bírói jogvédelemhez való jog – A visszaküldés tilalmának elve – E jogorvoslat automatikus halasztó hatálya valamely bíróság előtt*

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 18. cikk, 19. cikk, (2) bekezdés, és 47. cikk; 2008/115 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 6. cikk)

5. *Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115 irányelv – Harmadik országbeli állampolgárral szemben közvetlenül a nemzetközi védelem iránti kérelmének elutasítását követően és az ezen elutasítással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően hozott kiutasítási határozat – Megengedhetőség – Feltételek – A kiutasítási eljárás felfüggesztése az említett jogorvoslati kérelem elbírálásáig – Olyan kérelmező, aki részesülhet a 2003/9 irányelvből eredő jogokban, és hivatkozhat a körülmények olyan változásaira, amelyek a kiutasítási határozat elfogadását követően merültek fel*

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 18. cikk, 19. cikk, (2) bekezdés, és 47. cikk; 2008/115 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 5. cikk, 6. cikk, (1) bekezdés., 7. és 15. cikk, 2005/85 tanácsi irányelv, 2003/9 tanácsi irányelv, 2. cikk, c) pont, és 3. cikk, (1) bekezdés)

1. Lásd a határozat szövegét.

(lásd: 31. pont)

2. Lásd a határozat szövegét.

(lásd: 14. pont)

3. A 2005/85 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a nemzetközi védelem kérelmezője részére engedélyezni kell, hogy kizárólag az eljárás lefolytatása céljából a tagállamban maradhasson a nemzetközi védelem iránti kérelmét első fokon elutasító határozat meghozataláig. Noha e rendelkezés kifejezett szövege értelmében a tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem jogosít, ugyanakkor többek között a 2008/115 irányelv (9) preambulumbekkezdéséből az következik, hogy a tagállamban való tartózkodás említett jogával ellentétes, hogy a nemzetközi védelem kérelmezőjének tartózkodását ezen irányelv értelmében „jogellenesnek” minősítsék azon időszak folyamán, amely nemzetközi védelem iránti kérelmének benyújtása és az arról első fokon történő határozathozatal között telik el.

Amint az a 2005/85 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének szövegéből egyértelműen következik, az e rendelkezésben előírt, maradáshoz való jog az eljáró hatóság nemzetközi védelem iránti kérelmet első fokon elutasító határozatának meghozatalával megszűnik. Amennyiben az érintett számára nem adnak más jogalapon, például a 2008/115 irányelv 6. cikkének (4) bekezdése alapján tartózkodási jogot vagy tartózkodási engedélyt, amely lehetővé teszi az elutasított kérelmező számára az érintett tagállamba való beutazás, ott tartózkodás vagy letelepedés feltételeinek teljesítését, ezen elutasító határozat következménye az, hogy annak elfogadásától fogva e kérelmező e feltételeket már nem teljesíti, miáltal tartózkodása jogellenessé válik. Közvetlenül az említett elutasítást követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre tehát főszabály szerint hozható kiutasítási határozat ilyen állampolgárral szemben.

Nyilvánvaló, hogy a 2005/85 irányelv 39. cikke (3) bekezdésének a) pontja lehetőséget biztosít a tagállamok számára, hogy olyan szabályokról rendelkezzenek, amelyek a nemzetközi védelmet kérelmezők számára lehetővé teszik, hogy területükön maradjanak a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig. Az is vitathatatlan, hogy a Bíróság kimondta a 2013. május 30–i Arslan ítélet (C–534/11, EU:C:2013:343) 47. és 49. pontjában, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasítása ellen irányuló jogorvoslat tényleges gyakorlása céljából biztosított, ottmaradásra vonatkozó engedély akadályát képezi annak, hogy a 2008/115 irányelvet az e kérelmet benyújtó harmadik országbeli állampolgár tekintetében a kérelmet elutasító határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem elbírálásáig alkalmazzák. Ebből az ítéletből ugyanakkor nem vonható le az a következtetés, hogy az ilyen, a tagállam területén való maradásra vonatkozó engedéllyel ellentétes lenne annak megállapítása, hogy a nemzetközi védelem

íránti kérelem elutasítását követően, és jelen ítélet 41. pontjában említett tartózkodási jog vagy engedély sérelme nélkül, az érintett tartózkodása a 2008/115 irányelv értelmében azonnal jogellenessé válik.

(lásd: 40–44., 59. pont)

4. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy ha egy állam úgy határoz, hogy nemzetközi védelem kérelmezőjét olyan országba küldi, ahol alapos okkal feltételezhető, hogy a Chartának a Genfi Egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkével vagy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve, a Charta 47. cikkében előírt hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog megköveteli, hogy e kérelmező automatikus halasztó hatályú jogorvoslattal rendelkezzen a kiutasítását lehető tévő intézkedés végrehajtásával szemben (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18–i Abdida ítélet, C–562/13, EU:C:2014:2453, 52. pont; 2015. december 17–i Tall ítélet, C–239/14, EU:C:2015:824, 54. pont)

Vitathatatlan, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a kizárólag a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem halasztó hatályának hiánya főszabály szerint összhangban áll a visszaküldés tilalma elvével és a Charta 47. cikkével, mivel az ilyen határozat végrehajtása önmagában nem vezethet az érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasításához (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17–i Tall ítélet, C–239/14, EU:C:2015:824, 56. pont). Ezzel szemben a 2008/15 irányelv 6. cikkének értelmében vett kiutasítási határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemnek automatikusan halasztó hatályúnak kell lennie, biztosítva ezáltal az érintett harmadik országbeli állampolgár tekintetében a visszaküldés tilalmának elvéből és a Charta 47. cikkéből eredő követelmények betartását, amennyiben e határozat ezen állampolgárt a Chartának a Genfi Egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkével ellentétes bánásmód vagy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének teheti ki (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18–i Abdida ítélet, C–562/13, EU:C:2014:2453, 52. és 53. pont; 2015. december 17–i Tall ítélet, C–239/14, EU:C:2015:824, 57. és 58. pont). Ugyanez még inkább áll az ezen irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti kitoloncolási határozatra.

(lásd: 54–56. pont)

5. A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvvel összefüggésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkében és 19. cikke (2) bekezdésében kimondott visszaküldés tilalma elvének, illetve 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jognak a fényében akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy kiutasítási határozatnak a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján, olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, e kérelmének közvetlenül az eljáró hatóság általi elutasítását követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre, tehát az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően történő meghozatala, feltéve különösen, hogy az érintett tagállam biztosítja a kiutasítási határozat valamennyi joghatásának felfüggesztését e jogorvoslati kérelem elbírálásáig, hogy e kérelmezőt ezen időszak folyamán megilletik a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelvből eredő jogok, és hogy hivatkozhat a körülmények valamennyi olyan változására, amely a kiutasítási határozat elfogadását követően merült fel, és amely jelentős hatással lehet az érintett helyzetének a 2008/115 irányelvre és különösen annak 5. cikkére tekintettel történő értékelésére, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Ebben az összefüggésben a tagállamok feladata biztosítani a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslat teljes hatékonyságát a fegyveregyenlőség elvének tiszteletben tartása mellett, ami többek között a kiutasítási határozat valamennyi joghatásának

felfüggesztését követeli meg a jogorvoslati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt, és amennyiben ilyen kérelmet előterjesztettek, annak elbírálásáig. E tekintetben nem elegendő, hogy az érintett tagállam tartózkodjon a kiutasítási határozat végrehajtásától. Ellenkezőleg, az szükséges, hogy e határozat valamennyi joghatását felfüggeszék, tehát, közelebbről, hogy az önkéntes távozás 2008/115 irányelv 7. cikkében előírt határideje ne kezdődjön meg, amíg az érintett személy számára engedélyezett az ottmaradás. Továbbá ezen időszak folyamán az érintettet ezen irányelv 15. cikke alapján nem tarthatják őrizetben a kitoloncolás végrehajtása céljából.

Az érintett számára ezenfelül, a nemzetközi védelem iránti kérelmét az eljáró hatóság által első fokon elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig főszabály szerint biztosítani kell, hogy a 2003/9 irányelvből eredő jogokban részesülhessen. Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ugyanis az irányelv alkalmazását kizárólag attól teszi függővé, hogy az érintett mint kérelmező számára engedélyezték-e a tagállam területén való tartózkodást, ennélfogva nem zárja ki ezen alkalmazást, amennyiben az érintett, miközben ilyen engedéllyel rendelkezik, jogellenesen tartózkodik ott a 2008/115 irányelv értelmében. E tekintetben a 2003/9 irányelv 2. cikkének c) pontjából az következik, hogy az érintett mindaddig megőrzi a nemzetközi védelmet kérelmező ezen irányelv értelmében vett jogállását, amíg kérelme tárgyában nem hoznak végleges határozatot (lásd ebben az értelemben: 2012. szeptember 27–i Cimade és GISTI ítélet, C–179/11, EU:C:2012:594, 53. pont).

(lásd: 61–63., 67. pont és a rendelkező rész)